

**Антисептичні та
дезінфекційні
лікарські засоби**

План

- 1. Група фенолу.**
- 2. Похідні нітрофурану.**
- 3. Дьогті, смоли, продукти переробки нафти.**
- 4. Альдегіди та спирти.**
- 5. Детергенти.**
- 6. Засоби інших груп.**

Феноли

Вони виявляють дезінфекційну та антисептичну дію. Викликають денатурацію білка.

ФЕНОЛ (КИСЛОТА КАРБОЛОВА)

Виявляє бактерицидну і місцеву подразнюючу, фунгіцидну дію.

ПОКАЗАННЯ: для дезінфекції інструментів, предметів догляду за хворими, меблів, екскрементів, мокротиння, запальних процесах слизової оболонки верхніх дихальних шляхів. У фармації для консервування ЛС, при нанесенні на шкіру і слизові оболонки проявляє припікаючу дію і легко всмоктується через них і у великих дозах може викликати токсичну дію(головокружіння, загальна слабкість, розлади дихання, колапс).

ПРОТИПОКАЗАННЯ: алергічні реакції, вагітність і годування груддю, ураження нирок, діти до 2 років (Орасепт), 12 років (фукарцин).

ПОБІЧНІ ДІЇ: головний біль, слабкість, нудота, блювання, порушення дихання, олігурія.

ФОРМА ВИПУСКУ: розчин.

Феноли

РЕЗОРЦИН— менш токсичний, ніж фенол. Виявляє протимікробну і протимікозну дію, менше подразнює тканини. У низьких (2 %) концентраціях діє кератопластично, а у високих (20 %) — кератолітично (відлущування). Застосовують у дерматології для лікування екземи, себореї, дерматомікозів.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: алергічні реакції, вагітність і годування груддю, порушення цілісності шкірних покривів.

ПОБІЧНІ ДІЇ: набряк, кропивянка, ціаноз, подразнення шкіри.

ФОРМА ВИПУСКУ: розчини у флаконах.

Феноли

ТРИКРЕЗОЛ — менш токсичний і виявляє більшу протимікробну активність, ніж фенол, менше подразнює тканини.

ПОКАЗАННЯ: у водних розчинах як дезінфекційний засіб замість фенолу, папілом, бородавок і сухих мозолів.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: алергічні реакції, невус.

ПОБІЧНІ ДІЇ: алергічні реакції, пенсія в місці нанесення.

ФОРМА ВИПУСКУ: розчин.

Похідні нітрофурану

Похідні нітрофурану виявляють виражену протимікробну, антисептичну дію і є відносно малотоксичними для людини.

НІТРОФУРАЛ (ФУРАЦИЛІН)

До нього чутливі грампозитивні та грамнегативні бактерії. Сприяє процесу загоєння ран. Застосовують у формі розчинів при пролежнях і виразках, опіках, для полоскання ротової порожнини і горла при стоматиті та ангіні, для лікування кон'юнктивіту. Препарат іноді призначають всередину для лікування гострого

бактеріального шигельозу (необхідно вживати після їди і запивати великою кількістю рідини).

ПРОТИПОКАЗАННЯ: алергічні дерматити.

ПОБІЧНІ ДІЇ: при прийомі в середину зниження апетиту, нудота, блювання, алергічний висип.

ФОРМА ВИПУСКУ: таблетки, водний та спиртовий розчини.

Похідні нітрофурану

Фурагін (фуразидин) — більш активний і менш токсичний, ніж фурацилін. Призначають всередину для лікування пієлонефриту, циститу, уретриту, після операцій в урології, акушерстві і гінекології. Використовують для зовнішнього застосування (1:13 000) на ізотонічному розчині натрію хлориду для лікування гнійних ран, виразок, опіків, для спринцювань; в офтальмології — для лікування кон'юнктивіту, кератиту.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: ниркова недостатність, вагітність і годування груддю.

ПОБІЧНІ ДІЇ: диспепсія, порушення функції печінки, головокружіння, алергічні реакції.

ФОРМА ВИПУСКУ: таблетки.

Похідні нітрофурану

Фурапласт — це комбінований препарат, що містить фурацилін. Пригнічує ріст і розмноження грампозитивних і грамнегативних мікроорганізмів. При нанесенні на рану утворює тонку плівку, яка зберігається 1-3 доби і сприяє загоєнню рани. Використовують для зовнішнього застосування при лікуванні подряпин, тріщин, порізів та інших мікротравм.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: гнійні рани, піодермії, кровотечі.

ПОБІЧНІ ДІЇ: відчуття печії.

ФОРМА ВИПУСКУ: розчин.

Похідні нітрофурану

Дьогті, смоли, продукти переробки нафти

Дьогті і смоли виявляють бактеріостатичну та бактерицидну дію завдяки впливу комплексу біологічно активних речовин на мікробну клітину.

БЕРЕЗОВИЙ ДЬОГОТЬ— рідина чорного кольору, що має своєрідний запах. Одержують методом сухої перегонки берези. Чинить антисептичну (оскільки містить фенол) та місцеву подразливу і кератолітичну, а також інсектицидну дію (на членистоногих). Призначають при паразитарних захворюваннях шкіри (короста, лишай) та для лікування інфікованих ран.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: вагітність і годування груддю, діти до 3 років, захворювання нирок, алергічні реакції.

ПОБІЧНІ ДІЇ: алергічні реакції, почервоніння шкіри.

ФОРМА ВИПУСКУ: шампунь, мазі.

Дьогті, смоли, продукти переробки нафти

ІХТІОЛ

Виявляє антисептичну (містить 15 % сірки, яка діє бактерицидно) та протизапальну дію. Використосовують для зовнішнього застосування у формі мазі — для лікування опіків, екземи, лишайів, фурункульозу та у формі супозиторіїв — для лікування запальних процесів органів малого таза.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: алергічні реакції.

ПОБІЧНІ ДІЇ: алергічні реакції.

Дьогті, смоли, продукти переробки нафти

ЛІНІМЕНТ БАЛЬЗАМІЧНИЙ ЗА ВИШНЕВСЬКИМ (МАЗЬ ВИШНЕВСЬКОГО) є комбінованим препаратом. До його складу входять дьоготь і ксероформ по 3 г та олія рицинова (до 100 мл).

ПОКАЗАННЯ: фурункули, карбункули, опіки, виразки, обмороження.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: алергічні реакції.

ПОБІЧНІ ДІЇ: алергічні реакції.

ФОРМА ВИПУСКУ: лінімент.

Альдегіди і спирти

Препарати цієї групи мають антисептичні та дезінфекційні властивості.

Механізм дії: зумовлюють дегідратацію (зневоднення) білків клітинної мембрани і загибель мікроорганізмів.

РОЗЧИН ФОРМАЛЬДЕГІДУ (ФОРМАЛІН) це рідина, що містить 36,5- 37,5 % формальдегіду, має різкий своєрідний запах, добре розчиняється у воді та спирту. Справляє протимікробну дію на вегетативні форми бактерій та їхні спори. Розчини формальдегіду застосовують для дезінфекції білизни, посуду, предметів догляду за хворими, металевого та неметалевого інструментарію, для консервації анатомічних препаратів, вакцин і сироваток. Використовують як дезінфекційний та дезодораційний засіб при надмірній пітливості шкіри.

ПРОТИПОКІЗАННЯ: алергічні реакції, діти до 14 років.

ПОБІЧНІ ДІЇ: алергічні реакції, подразнення шкіри.

ФОРМА ВИПУСКУ: розчин.

Альдегіди і спирти

ЛІЗОФОРМ — комбінований препарат, що містить формалін. Виявляє протимікробну і дезодоруючу дію. Використовують для зовнішнього застосування для спринцювань при вагініті, а також для дезінфекції рук і приміщень, інструментів.

ПРОТИПОКАЗАННЯ:

ПОБІЧНІ ДІЇ: подразнення шкіри і слизових оболонок.

ФОРМА ВИПУСКУ: розчин.

Альдегіди і спирти

ГЕКСАМЕТИЛТЕТРАМІН

ПОКАЗАННЯ: цистити, холецистити, холангіти, кропив'янка, кератити.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: захворювання печінки.

ПОБІЧНІ ДІЇ: подразнення паренхіми печінки.

ФОРМА ВИПУСКУ: таблетки, розчин.

Альдегіди і спирти

СПИРТ ЕТИЛОВИЙ— рідина, що має своєрідний запах та смак. Бактерицидна дія проявляється при 20 % концентрації. Крім протимікробної спирт етиловий виявляє також подразливу (у низьких концентраціях) та в'язучу (у високих концентраціях) дію.

Місцево етиловий спирт застосовують у таких концентраціях:

- 40 % — для компресів;
- 70 % — для оброблення шкіри пацієнта, рук хірурга, операційного поля та дезінфекції інструментів перед маніпуляціями;
- 95-96 % — для лікування опіків та дезінфекції медичних інструментів.

Детергенти

Детергенти — це речовини, що здатні знижувати поверхневу активність, виявляють очисну і протимікробну дію.

Протимікробна дія полягає в тому, що детергенти змінюють проникність цитолемі мікробних клітин і спричинюють розпад бактеріальних клітин.

ЗЕЛЕНЕ МИЛО — зеленкувата маса зі слабким запахом. Легко розчиняється у воді та спирті. Застосовують для очищення шкіри.

ЦЕРИГЕЛЬ — детергент. Густа рідина із запахом спирту. Добре розчинна у спирті та ефірі. Виявляє дезінфекційну дію. Застосовують для оброблення рук медичного персоналу під час підготовки до хірургічних втручань.

ФОРМА ВИПУСКУ: спиртовий розчин для зовнішнього застосування.

Детергенти

ДЕКАМЕТОКСИН (СЕПТЕФРИЛ, ДЕКАСАН) виявляє протимікробну, протимікозну дію, стимулює загоєння ран. Застосовують для лікування гнійних і мікозних захворювань шкіри, при ураженні слизової оболонки ротової порожнини (стоматит, гінгівіт, пародонтоз), кон'юнктивіті, отиті, а також призначають хворим на виразковий коліт, простатит.

ПРОТИПОКАЗАННЯ: вірусні захворювання шкіри і слизових оболонок, а також індивідуальна непереносимість.

ПОБІЧНІ ДІЇ: алергія.

ФОРМА ВИПУСКУ: таблетки, розчин.

Засоби інших груп

ХЛОРОФІЛІПТ

Володіє антибактеріальною властивістю.

ПОКАЗАННЯ: спиртовий розчин при опіках, трофічних виразках, олійний розчин при ерозії шийки матки, розведений спиртовий розчин для спринцювання, для полоскання горла і ротової порожнини при інфекційних захворюваннях.

ПРОТИПОКАЗАННЯ, ПОБІЧНІ ДІЇ: алергічні реакції.

ФОРМА ВИПУСКУ: таблетки, розчин, спрей.

Засоби інших груп

БЕНЗИЛБЕНЗОАТ

Проявляє токсичну дію на личинки і дорослих особин коростяних кліщів.

ПОБІЧНІ ДІЇ: печія, подразнення .

ФОРМА ВИПУСКУ: мазь, крем, емульсія.

